

PROGRAM WYCHOWAWCZY ZESPOŁU PLACÓWEK OŚWIATOWYCH IM. UNII EUROPEJSKIEJ W BORONOWIE W ROKU SZKOLNYM 2015/2016

*„W wychowywaniu chodzi właśnie o to,
ażebym człowiek stawał się coraz bardziej człowiekiem
- o to, ażebym bardziej był, a nie tylko więcej miał,
aby więcej poprzez wszystko, co ma, co posiada
umiał bardziej i pełniej być człowiekiem,
to znaczy, ażebym również umiał bardziej być nie
tylko z drugim, ale i dla drugich”
Jan Paweł II, Przemówienie w UNESCO (2.06.1980)*

Zespół Placówek Oświatowych im. Unii Europejskiej w Boronowie tworzą:
przedszkole, szkoła podstawowa i gimnazjum.

Celem ogólnym działań szkoły jest wszechstronny rozwój ucznia we wszystkich sferach jego osobowości (w wymiarze intelektualnym, psychicznym, zdrowotnym, estetycznym, moralnym, duchowym).

Zawierają się w nim cztery aspekty wychowania, będące priorytetami w pracy wychowawczej Naszej Szkoły tj :

- wspomaganie naturalnego rozwoju,
- kształtowanie sposobu myślenia i postaw uznawanych za pożądane,
- profilaktykę zachowań ryzykownych,
- korekcję deficytów i urazów.

Realizację tych celów może zapewnić tylko wychowanie integralne, które obejmuje wszystkie sfery osobowości człowieka i oparte jest na wartościach chrześcijańskich zwanych uniwersalnymi, gdyż wartości te skupione wokół triady: prawda, dobro i piękno stoją na straży tożsamości człowieka.

Prawda doskonali intelekt, zaś dobro i piękno wolę ucznia. Innymi wartościami cenionymi w

Naszej Szkole są: bezpieczeństwo, kreatywność, odpowiedzialność, miłość, lojalność, nauka, zrozumienie, sprawiedliwość, przyjaźń, wiedza, uczciwość, prawość, rodzina.

Diagnoza zasobów i oczekiwań społeczności szkolnej

a) Współpraca z rodzicami

Fundamentalnym czynnikiem warunkującym efektywną realizację działań wychowawczych jest stała i skuteczna współpraca z rodzicami, realizowana m.in. przez:

1. Zapoznanie rodziców z programem wychowawczym szkoły (opinia, akceptacja).
2. Rozpoznanie oczekiwań rodziców wobec szkoły (ankiety, rozmowy).
3. Uczestniczenie rodziców w pracach, imprezach i uroczystościach na rzecz klasy i szkoły oraz w zebraniach zorganizowanych przez wychowawcę klasy lub dyrektora szkoły oraz prelekcjach poświęconych zagadnieniom wychowawczym.
4. Zaangażowanie szkoły w organizowanie pomocy finansowej i materialnej rodzinom ubogim oraz profilaktycznej i terapeutycznej rodzinom patologicznym.
5. Przydział funkcji dla rodziców w organizowaniu życia klasy.
6. Ustalenie zasad kontaktów z rodzicami.
7. Wspieranie wychowawczych wysiłków rodziców poprzez pedagogizację, profilaktykę trudności wychowawczych i terapię pedagogiczną.

8. Angażowanie rodziców w życie szkoły i klasy (sponsoring, pomoc w organizowaniu wycieczek, imprez klasowych i szkolnych itp.).
9. Stworzenie rodzicom warunków do właściwej współpracy wychowawczej: życzliwej i miłej atmosfery, intymności rozmowy, zachowania tajemnicy.
10. Współdziałanie w zakresie kształtowania pozytywnego wizerunku zarówno rodziny, jak i szkoły oraz budowanie wzajemnego zaufania.
11. Uczestniczenie rodziców w tworzeniu programu wychowawczego i profilaktycznego szkoły.
12. Spełniania przez rodziców obowiązku dbania o odpowiedni strój i wygląd dziecka.
13. Spełniania przez rodziców obowiązku zawiadamiania wychowawcy o nieobecności ucznia, stałego kontaktu z wychowawcą w trudnych wychowawczo sytuacjach.
14. Spełniania przez rodziców obowiązku zgłaszania na bieżąco do dyrektora szkoły lub wychowawcy najdrobniejszych nawet form przestępczości wśród uczniów.
15. W sytuacjach spornych w klasie rodzic zobowiązany jest do zachowania drogi służbowej zgodnie z zapisami Statutu szkoły.
16. Ponoszenia przez rodziców odpowiedzialności finansowej za umyślne zniszczenia i kradzieże dokonane przez ich dzieci.

b) Oczekiwania rodziców

Diagnoza zasobów i oczekiwań społeczności szkolnej nie byłaby pełna, gdyby rodzice nie wyrazili swojego zdania w tej kwestii. Mieli okazję zrobić to podczas zebrania dyrekcji szkoły z radą rodziców. Ich oczekiwania zawierały się wokół tematów związanych z wychowaniem i nauczaniem, a dotyczyły:

- większego nacisku na naukę tolerancji i akceptacji dla odmienności,
- zapobieganiu podziałom klasowych, wykluczaniu jednostek z grupy,
- przeciwdziałanie cyberprzemocy,
- organizacji dodatkowych kół zainteresowań zwłaszcza dla młodszej grupy wiekowej,
- działań mających na celu wszechstronne wspomaganie „słabszego” ucznia,
- organizacji dodatkowych atrakcji i rozrywek dla dzieci jak imprezy z okazji Andrzejek itp.,
- wydłużenia godzin pracy świetlicy szkolnej,
- zwiększenia bezpieczeństwa na wszystkich przejściach dla pieszych w okolicach szkoły- w postaci obecności Pani „Stopki”,
- rozważenia możliwości likwidacji obowiązku noszenia mundurka szkolnego,
- wzmożenia działań profilaktycznych w zakresie dopalaczy,
- stałego i nasilonego uświadamiania młodzieży w zakresie odpowiedzialności prawnej za popełnione przez nich czyny.

c) Współpraca z Samorządem Szkolnym

W tej sprawie wypowiedział się także samorząd szkolny, będący głosem społeczności uczniowskiej.

Głównymi problemami przez nich zgłaszanymi było:

- odbycie się dyskoteki szkolnej,
- pojawiające się sygnały od uczniów i uczennic o rozważeniu możliwości rezygnacji z noszenia mundurków szkolnych,
- zmodyfikowanie systemu sprzedaży bułek przez stołówkę,
- odpowiednie zsynchronizowanie możliwości spożycia obiadu przez osoby dojeżdżające w sytuacji odwołania ostatnich lekcji.

Samorząd sporządził także harmonogram swojej pracy przy nadzorze i udziale opiekunów Samorządu, który został przez dyrekcję zaakceptowany.

d) Zadania kadry pedagogicznej

Reasumując: wyżej wymienione oczekiwania i potrzeby uczniów/ uczennic oraz rodziców, a także biorąc pod uwagę wartości cenione w Naszej Społeczności Szkolnej, nauczyciele w swojej pracy wychowawczej powinni zmierzać do tego, by uczniowie i uczennice w szczególności:

- mieli w szkole możliwość wszechstronnego rozwoju osobowego,
- rozwijali w sobie ciekawość poznawczą oraz empatię, wrażliwość etyczną i estetyczną,
- dążyli do samodoskonalenia się,
- wykorzystywali swoją teoretyczną wiedzę i umiejętności w praktyce,
- stawali się coraz bardziej samodzielni i odpowiedzialni w każdym aspekcie życiowym,
- uczyli się szacunku dla dobra wspólnego jako podstawy życia społecznego oraz przygotowywali się do życia w rodzinie, w społeczności lokalnej i w państwie w duchu europejskiej i narodowej tożsamości kulturowej,
- przygotowywali się do hierarchizacji wartości oraz dokonywania właściwych wyborów moralnych,
- posiadli umiejętność słuchania innych i rozumienia ich poglądów oraz umieli działać na rzecz tworzenia w szkole wspólnoty nauczycieli i uczniów,
- tworzyli kulturę i korzystali z jej dóbr.

Wszystkie te sugestie, wątpliwości, potrzeby i oczekiwania zostały wzięte pod uwagę przy konstrukcji aktualnego programu wychowawczego, przy określaniu jego celów szczegółowych oraz umożliwiły odniesienie się do potrzeb rozwojowych, profilaktycznych, korekcyjnych oraz wartości i postulowanych postaw.

Określenie celów szczegółowych:

- Zapewnienie optymalnych warunków do wszechstronnego rozwoju osobowości ucznia w bezpiecznym i przyjaznym środowisku szkolnym.
- Kształtowanie postaw twórczych, opartych na akceptowanym społecznie systemie wartości, ukierunkowanych na poszanowanie godności własnej i drugiego człowieka.
- Wdrażanie do pracy nad własnym rozwojem.
- Budowanie pozytywnych relacji międzyludzkich.
- Stwarzanie warunków do efektywnej współpracy z domem rodzinnym ucznia oraz integracji ze środowiskiem lokalnym.
- Rozwijanie więzi emocjonalnych z krajem ojczystym i budzenie tożsamości obywatelskiej.
- Zapoznanie z dziedzictwem kulturowym miejscowości, regionu, Europy i świata.
- Zapoznanie z prawami ucznia, poszanowanie jego godności osobistej i ochrona przed wszelkimi formami przemocy fizycznej i psychicznej, ale też i obowiązku przestrzegania zasad kultury współżycia w odniesieniu do kolegów, nauczycieli i innych pracowników szkoły.
- Zapoznanie z procedurą postępowania w przypadku doświadczenia przemocy.
- Kształtowanie postaw moralnych, obywatelskich i patriotycznych w oparciu o normy etyczne i przyjęty system wartości.
- Przygotowanie do właściwego pełnienia ról społecznych.
- Kształtowanie odpowiednich postaw moralnych i tolerancji wobec zachowań innych ludzi.
- Tworzenie życzliwej, serdecznej i rodzinnej atmosfery w szkole wzajemnego szacunku, tolerancji, pozytywnej samooceny uczniów, nauczycieli i pracowników szkoły.

- Kształtowanie osobowości uczniów poprzez wskazywanie właściwych postaw wobec siebie i innych ludzi oraz umiejętności analizowania różnorodnych zachowań.
- Przygotowanie uczniów do życia w świecie poprzez ukazywanie różnych aspektów życia społecznego kształtowanie wraz z jego zagrożeniami.
- Włączenie całej społeczności szkolnej do współdecydowania o sprawach szkoły.
- Kształcenie umiejętności przeciwstawiania się wpływowi kolegów ze środowiska zdemoralizowanych.
- Kształtowanie właściwych postaw rodziców wobec dzieci oraz dzieci wobec rodziców.
- Zadbanie o poprawę sytuacji materialnej uczniów z rodzin patologicznych niewydolnych wychowawczo i zaniedbanych.

Model absolwenta

Wymienione wyżej wartości składają się na model absolwenta Zespołu Placówek Oświatowych im. Unii Europejskiej w Boronowie i wszystkie podejmowane w niej działania służą jego realizacji.

Aby ten cel osiągnąć, konieczna jest zgodna i efektywna współpraca wszystkich nauczycieli, wychowawców oraz ludzi i instytucji wspomagających szkołę. Tworzymy zatem bezpieczne i przyjazne dla dzieci miejsce, w którym uczą się, jak sprostać wymaganiom dynamicznie zmieniającego się świata, kształtujemy postawę patriotyczną, uczymy zasad demokracji, tolerancji i odpowiedzialności za siebie i innych. Wspomagamy rodzinę w procesie wychowania i nauczania stwarzając uczniom optymalne warunki do prawidłowego, wszechstronnego rozwoju duchowego i intelektualnego. Każde dziecko w naszej szkole jest najważniejszą osobą, niepowtarzalną indywidualnością.

Absolwent Zespołu Placówek Oświatowych im. Unii Europejskiej w Boronowie w wyniku odnalezienia w szkole środowiska wszechstronnego rozwoju osobistego w wymiarze intelektualnym, psychicznym, zdrowotnym, estetycznym, moralnym i duchowym:

- opanował wiedzę i umiejętności konieczne do dalszej edukacji
- korzysta ze zdobytej wiedzy
- jest kreatywny, innowacyjny, pracowity
- umie współdziałać z innymi ludźmi, aktywnie słucha ich racji
- jest sprawny, umie aktywnie wypoczywać, dba o swoje zdrowie
- dba o środowisko
- jest kulturalny i koleżeński
- jest wrażliwy i tolerancyjny na odmienność fizyczną i intelektualną
- docenia i pielęgnuje wartości rodziny
- przywiązuje wagę do poszanowania mienia i dóbr kultury
- mądrze działa dla dobra własnego i innych
- postępuje zgodnie z zasadami moralności, potrafi odpowiednio hierarchizować wartości
- umie prosić o pomoc
- potrafi wspierać innych
- wie, co wynika z przynależności do rodziny
- wie, jakie są relacje między najbliższymi, wywiązuje się z powinności wobec innych
- zna zagrożenia świata zewnętrznego
- identyfikuje się ze swoją rodziną i jej tradycjami

Ceremoniał i tradycje szkolne

	Święto/uroczystość	Data	Możliwość wykorzystania w aspekcie wychowawczym
Historyczne	Święto Niepodległości	11.11.2015	-edukacja patriotyczna, -udział w akademii, -śpiewanie pieśni patriotycznych, -recytacja wierszy
	Rocznica uchwalenia konstytucji 3- Maja	3.05.2016	-udział w akademii, -poznanie patriotycznych pieśni i wierszy
Kalendarzowe	Rozpoczęcie roku szkolnego	1.09.2015	- integracja społeczności szkolnej - wdrażanie do czynnego udziału w wydarzeniach i życiu szkolnym
	Dzień Chłopaka	30.09.2015	- tworzenie przyjaznej atmosfery w społeczności szkolnej
	Dzień Edukacji Narodowej	14.10.2015	-przekazanie wiedzy na temat historii oświaty, -udział w akademii
	Andrzejkki	30.11.2015	- integracja społeczności szkolnej - wdrażanie do czynnego udziału w wydarzeniach i życiu szkolnym
	Dzień Górnika (Dzień Regionu)		- tworzenie przyjaznej atmosfery w społeczności szkolnej
	Sprzątanie świata - porządkowanie terenu Gminy Boronów		-działania proekologiczne, -uświadamianie młodzieży jak ważne jest dbanie o środowisko i segregacja śmieci, -udział młodzieży w sprzątaniu terenu wokół budynku szkoły
	Walentynki	14.02.2016	- integracja społeczności szkolnej
	Powitanie wiosny	20.03.2016	- wdrażanie do czynnego udziału w wydarzeniach i życiu szkolnym
	Dzień Patrona		- tworzenie przyjaznej atmosfery w społeczności szkolnej
	Dzień Dziecka	1.06.2016	
Zakończenie roku	24.06.2016		
Religijne	Wigilie klasowe		-podkreślenie ważności świąt i zachowania tradycji, obyczajów, -wspólne kolędowanie, -odpowiedni strój, zachowanie się przy świątecznym stole
	Jasełka		
	Spotkanie opłatkowe personelu		
	Konkurs na szopkę bożonarodzeniową, choinkę, anioła		
Rodzinne	Mikołaj na sportowo	6.12.2015	-edukacja prozdrowotna, -propagowanie zdrowego stylu życia wśród młodych ludzi
	Dzień seniora		- podtrzymywanie kontaktów z rodziną ucznia
	Piknik rodzinny		
Lokalne/regionalne	„Święto pieczonego ziemniaka”		- podtrzymywanie kontaktów z rodziną ucznia i społecznością lokalną
	Festyn szkolny		

Inne	Pasowanie na ucznia klas pierwszych		- integracja społeczności szkolnej - wdrażanie do czynnego udziału w wydarzeniach i życiu szkolnym - tworzenie przyjaznej atmosfery w społeczności szkolnej	
	Dzień kota			
	Bal karnawałowy			
	Szkolny Dzień profilaktyki			
	Baśniowa noc			
	„Połowinki”			
	Zielona szkoła kl. III SP			
	Pożegnanie klasy III G			
	Bieg ratunkowo-medyczny			-edukacja prozdrowotna, -propagowanie zdrowego stylu życia wśród młodych ludzi
	Wycieczki edukacyjne			
Konkursy	Gminny turniej szachowy		- stwarzanie szans rozwoju - wyzwalanie własnej aktywności i twórczości - integrowanie ze środowiskiem lokalnym - wyrównywanie deficytów i stwarzanie nowych możliwości	
	Konkurs recytatorski			
	Konkurs recytatorski w gwarze			
	Konkurs recytatorski (J. angielski, j. niemiecki)			
	„Mistrz Ortografii” Konkurs Ortograficzny			
	VIII Powiatowy konkurs matematyczno-przyrodniczy „Nauki ścisłe- kluczem do wiedzy o świecie”			
	XI Powiatowy konkurs literacki „Twój talent – szansą na lepszy świat”			
Konkursy związane z realizacją harmonogramu zadań konkursu dla szkół „Bezpieczna szkoła-bezpieczny uczeń +”	10.2015-03.2016			

Strategia wychowawcza szkoły

Realizacja programu wychowawczego szkoły odbywa się w ramach:

- zajęć prowadzonych przez nauczycieli-wychowawców,
- zajęć prowadzonych przez nauczycieli zajęć edukacyjnych oraz wychowawców,
- godzin do dyspozycji wychowawcy,
- zajęć pozalekcyjnych prowadzonych przez szkołę,
- zajęć warsztatowych i ćwiczeń grupowych prowadzonych przez psychologa.

Zadania wychowawcze szkoły będą realizowane w poszczególnych działach:

Dział I. Zdrowie psychiczne i fizyczne uczniów oraz ich bezpieczeństwo.

Dział II. Wychowanie patriotyczne – dziedzictwo kulturowe w regionie.

Dział III. Kultura zachowania się w szkole i poza szkołą.

Dział IV. Przygotowanie do uczestnictwa w zjednoczonej Europie

Dział V. Przygotowanie do życia w rodzinie.

Dział VI. Ochrona środowiska naturalnego.

Dział VII. Współpraca ze środowiskiem rodzinnym ucznia.

**PROGRAM WYCHOWAWCZY PRZEDSZKOLA
ZESPOŁU PLACÓWEK OŚWIATOWYCH IM. UNII EUROPEJSKIEJ
W BORONOWIE**

Dział I. Zdrowie psychiczne i fizyczne uczniów oraz ich bezpieczeństwo.

Cele	Formy realizacji	Odpowiedzialni	Termin
Wdrażanie do aktywnego spędzania czasu i dostrzegania znaczenia świeżego powietrza dla zdrowia	- Czynne uczestnictwo dzieci w zabawach ruchowych, ćwiczeniach gimnastycznych, spacerach, wycieczkach, pobyt na świeżym powietrzu.	wychowawcy	cały rok;
Nabywanie umiejętności dokonywania wyboru odpowiedniego ubrania stosownie do pogody	- wykorzystanie codziennych sytuacji, a także literatury, historyjek obrazkowych, dramy.	wychowawcy	cały rok;
Kształtowanie nawyku spożywania potraw niezbędnych do prawidłowego funkcjonowania organizmu.	- spożywanie posiłków w przedszkolu,	wychowawcy	cały rok;
	- przygotowanie kącika przyrody,	wychowawcy	jesień, wiosna;
	-organizowanie „Urodzin Marchewki”, „Święta Pieczonego Ziemniaka”, „Dnia sałatek”,	wychowawcy	jesień;
	-udział w programach promujących zdrowe odżywianie np. Akademia Zdrowego Przedszkolaka;	wychowawcy	cały rok
	-rozmowy na temat zdrowego odżywiania z intendentką, stomatologiem, pielęgniarkom	wychowawcy	cały rok
Wdrażanie do systematycznych zabiegów higienicznych	- Systematyczne mobilizowanie dzieci do stosowania zabiegów higienicznych oraz mycia rąk przed posiłkami i po wyjściu z ubikacji,	wychowawcy	cały rok
	- mycie zębów po posiłku	wychowawcy	cały rok
	- pogadanki prowadzone przez wychowawcę, higienistkę	wychowawcy	cały rok
Ustalenie zasad warunkujących bezpieczeństwo podczas pobytu w przedszkolu i poza nim	-opracowanie kodeksu grupy	wychowawcy	wrzesień
	-przestrzeganie kodeksu	wychowawcy	cały rok
	- pogadanki na temat bezpieczeństwa	wychowawcy	cały rok
	-ocenie zachowań pod względem bezpieczeństwa swojego i innych	wychowawcy	cały rok
	-pogadanka „Jak bezpiecznie korzystać z placu zabaw”	wychowawcy	wrzesień

	<ul style="list-style-type: none"> - omówienie sposobu postępowanie w razie złego samopoczucia, skaleczenia czy innej dolegliwości, - przestrzeganie zakazu spożywania produktów nieznanego pochodzenia - zapamiętanie własnego imienia, nazwiska i adresu zamieszkania, nazwy grupy 	wychowawcy	wrzesień
		wychowawcy	wrzesień
		wychowawcy	wrzesień
Przestrzega zasad ruchu drogowego dla pieszych.	<ul style="list-style-type: none"> - dostarczenie wzorców właściwego zachowanie się na ulicy: wycieczki, spacery, zakładanie kamizelek odblaskowych, -spotkanie z policjantem itp. 	Wychowawcy	Cały rok
		Wychowawcy dyrektor	Wrzesień/ październik

Kryterium sukcesu: Dziecko zna zasady panujące w grupie i przestrzega ich. Wie co należy robić aby być zdrowym. Potrafi ubrać się odpowiednio do pogody. Zna podstawowe zasady w ruchu ulicznym.

Dział II. Wychowanie patriotyczne – dziedzictwo kulturowe w regionie.

Cele	Formy realizacji	Odpowiedzialni	Termin
Kultywowanie tradycji regionalnych	<ul style="list-style-type: none"> - organizowanie uroczystości z okazji Dnia Babci i Dziadka, Pikniku Rodzinnego, -poznanie tradycji poprzez organizowanie Andrzejek, Spotkania z Mikołajem, Spotkania opłatkowego, Balu karnawałowego, powitania wiosny itp. - organizacja Święta regionu, - udział w konkursie recytatorskim „Po naszymu czyli po Śląsku” 	wychowawcy	styczeń, maj
		wychowawcy	cały rok
		wychowawcy	grudzień
		wychowawcy	cały rok
Kształtowanie uczuć patriotycznych i więzi emocjonalnej ze swoim krajem	<ul style="list-style-type: none"> - realizowanie tematów związanych z Świętami narodowymi -wywieszanie flagi, - wykorzystanie literatury o tematyce patriotycznej, -zwracanie uwagi na sukcesy Polaków. - zapoznanie dzieci z barwami narodowymi, godłem, hymnem 	wychowawcy	cały rok
Rozwijanie zainteresowań własną miejscowością	<ul style="list-style-type: none"> -spacery po miejscowości w celu poznania różnych instytucji znajdujących się na terenie Boronowa -Spotkania z ludźmi z pasją -udział w uroczystościach lokalnych 	wychowawcy	cały rok
		wychowawcy	cały rok

Kryterium sukcesu: Dziecko wykazuje się podstawową wiedzą na temat kultury narodowej oraz własnego regionu. Chętnie uczestniczy w uroczystościach regionalnych.

Dział III. Kultura zachowania się w szkole i poza szkołą.

Cele	Formy realizacji	Odpowiedzialni	Termin
<p>Wdrażanie do kulturalnego zachowywania się w różnych sytuacjach</p>	<p>-stosowanie zwrotów grzecznościowych w określonych sytuacjach -dostarczenie dzieciom wzorców właściwego zachowania się (postawa nauczyciela, postacie z literatury itp.) -utrwalenie nawyków kulturalnego zachowania się w miejscach publicznych (sklep, GOK, szkoła, kino, teatr itp.) -uwrażliwienie dzieci na potrzeby innych członków rodziny – spokojne i ciche zachowanie podczas odpoczynku, opiekowanie się osobami starszymi, chorymi – zabawy tematyczne , drama - konsekwentne przestrzeganie powitania i pożegnania -samodzielne podejmowanie prostych obowiązków w domu i w przedszkolu – sprzątanie zabawek, układanie książek -szanowanie wspólnych zabawek i odkładanie ich na wyznaczone miejsce - Rozmowy z dziećmi na temat savoir-vivr'u – stosowanie jego zasad w codziennych sytuacjach -umożliwienie dzieciom wejścia w różne role np. dyżurnych</p>	<p>wychowawcy rodzice</p>	<p>cały rok</p>
<p>Kształtowanie postawy bycia koleżeńskim</p>	<p>-uświadomienie dzieciom, że inni mają takie same potrzeby - rozmowy sytuacyjne, stosowanie dramy, pantomimy - uświadomienie dzieciom, że inni mają potrzebę uczestnictwa w zabawach , korzystania z zabawek, spożywania owoców, słodyczy i w związku z tym dzielenie się nimi – pogadanki, wykorzystanie codziennych sytuacji, postaci z literatury - opiekowanie się nowymi kolegami oraz tymi, którzy tej pomocy potrzebują - stosowanie historyjek obrazkowych, wykorzystanie przykładów z literatury dziecięcej.</p>	<p>wychowawcy</p>	<p>cały rok</p>
<p>Doskonalenia umiejętności kontrolowania</p>	<p>-ustalenie reguł i norm życia w grupie, przestrzeganie ich; -posługiwanie się umiarkowanym</p>	<p>wychowawcy rodzice</p>	<p>cały rok</p>

własnego zachowania	<p>głosem;</p> <ul style="list-style-type: none"> -mądre rozwiązywanie zaistniałych konfliktów -słuchanie utworów literackich; sytuacje edukacyjne, scenki dramatyczne – nazywanie cech charakteru głównych postaci -rozwijanie umiejętności nazywania swoich uczuć, wyrażania swoich oczekiwań w sposób zrozumiały dla innych; <p>-zapoznanie z bezpiecznymi sposobami rozładowywania emocji nie wyrządzając krzywdy innym np. darcie papieru, zginięcie gazety;</p> <ul style="list-style-type: none"> -poznawanie wzorców właściwego zachowania – postawa nauczyciela, postaci z literatury -nabywanie umiejętności właściwego przyjmowania pochwał i krytyki; poszukiwanie sposobów nagradzania sukcesów innych -uświadomienie konsekwencji kłamstwa dla siebie i innych; -podejmowanie oceny postępowania własnego i kolegów w konkretnych sytuacjach. -rozdzielanie prawdy, fałszu, fantazji, kłamstwa w utworach literackich i w sytuacjach codziennych; -podejmowanie prób oceny i ocenianie postępowania bohaterów bajek i opowiadań; -układanie zakończeń historyjek obrazkowych, przewidywanie skutków złego postępowania, wyciąganie wniosków 		
---------------------	---	--	--

Kryterium sukcesu: Dziecko potrafi zachować się kulturalnie w szkole i poza nią. Używa zwrotów grzecznościowych. Jest koleżeński. Potrafi kontrolować swoje zachowanie.

Dział IV. Przygotowanie do uczestnictwa w zjednoczonej Europie.

Cele	Formy realizacji	Odpowiedzialni	Termin
Kultywowanie tradycji i ceremoniału szkolnego	- udział w obchodach Dnia Patrona Szkoły im. Unii Europejskiej	wychowawcy	maj
Nauka języka angielskiego	- dodatkowe zajęcia języka angielskiego dla chętnych dzieci	Dyrektor nauczyciel języka	cały rok

Kryteria sukcesu: Dziecko czuje się członkiem Europy. Poznaje podstawy j. angielskiego.

Dział V. Przygotowanie do życia w rodzinie.

Cele	Formy realizacji	Odpowiedzialni	Termin
Kultywowanie tradycji rodzinnych.	<ul style="list-style-type: none"> - pobudzanie ciekawości do interesowania się historią i tradycjami swojej rodziny; - prowadzenie rozmów, zajęć dotyczących poznawania pracy zawodowej rodziców, dziadków, zapraszanie przedstawicieli na zajęcia do przedszkola - oglądanie albumów rodzinnych - wzmacnianie więzi rodzinnych poprzez udział członków rodziny w uroczystościach organizowanych w przedszkolu, zajęciach otwartych, Dniu Babci i Dziadka. Pikniku Rodzinnym itp. 	wychowawcy	cały rok

Kryterium sukcesu: Dziecko zna i wymienia członków rodziny. Kultywuje tradycje rodzinne.

Dział VI. Ochrona środowiska naturalnego.

Cele	Formy realizacji	Odpowiedzialni	Termin
Wykorzystanie i tworzenie okazji do poznawania rzeczywistości przyrodniczej	<ul style="list-style-type: none"> - organizowanie kącików przyrody - rozmowy na temat potrzeby dbania o przyrodę - rozpoznawanie zmian zachodzących w przyrodzie, poznawanie piosenek i wierszy o poszczególnych porach roku - spacer i wycieczki po najbliższej okolicy, do lasu, nad rzekę, na łąkę – bezpośrednie obcowanie z naturą - obserwacja rozwoju roślin – zakładanie własnej hodowli - organizowanie Święta Polskiej Niezapominajki, powitanie Jesieni, obchody pierwszego dnia wiosny itp. - uświadomienie na stan czystości środowiska przyzwyczajenie do współodpowiedzialności za stan środowiska naturalnego - spotkania z ludźmi z pasją np. pszczelarzem itp. 	wychowawcy	cały rok
Kształtowanie postaw proekologicznych	<ul style="list-style-type: none"> - udział w akcji „Sprzątanie Świata” - uświadomienie na stan czystości środowiska przyzwyczajenie do współodpowiedzialności za stan środowiska naturalnego - udział w programie Kubusiowi 	Wychowawcy wychowawcy	Wrzesień cały rok

	Przyjaciele Natury, Mamo tato wolę wodę itp. - udział w konkursach plastycznych -dokarmianie zwierząt zimą -zbiórka makulatury -pomoc zwierzętom z schroniska		
--	---	--	--

Kryterium sukcesu: Dziecko jest wrażliwe na piękno przyrody.

Dział VII. Współpraca ze środowiskiem rodzinnym ucznia.

Cele	Formy realizacji	Odpowiedzialni	Termin
Nawiązanie kontaktu z rodzicami i konstruktywna współpraca	-Rozmowy indywidualne, spotkania z rodzicami, zeszyt korespondencyjny, informacje na stronie internetowej szkoły -zebrania z rodzicami; -serdeczna i przyjazna rozmowa z rodzicami w chwili przyjscia do przedszkola; -pomoc rodziców podczas organizacji imprez -prowadzenie zajęć otwartych	wychowawca	cały rok
Poznanie sytuacji rodzinnej ucznia – w razie potrzeby próby dyskretnej pomocy	-Wywiad, obserwacje; -umożliwienie kontaktu z psychologiem szkolnym -pomoc materialna dzieciom z najuboższych rodzin – dożywianie, zwolnienie z opłaty za ubezpieczenie	Wychowawca, dyrektor	cały rok
Pedagogizacja rodziców	-Pogadanki, prelekcje, - literatura zgromadzona w bibliotece, - zawieszanie artykułów na gazetce ściennej, - zapoznanie z podstawą programową i inną dokumentacją szkolną -spotkanie z psychologiem szkolnym	Dyrektor, wychowawca	wg harmonogramu
Wdrażanie uczniów i rodziców w proces demokratyzacji szkoły, rozwój samorządności poprzez organizację struktur wewnętrznych szkoły	-udział rodziców w tworzeniu programu wychowawczego i profilaktycznego szkoły -zebrania z rodzicami	wychowawcy	wrzesień
Wdrażanie rodziców do podejmowania działań	-angażowanie rodziców w przygotowanie uroczystości szkolnych, festynu -współpraca z rodzicami z trójek	wychowawcy	Cały rok

kształtujących obrzędowość i tradycje w życiu szkolnym	klasowych -pomoc rodziców w wykonywaniu symboli (np. krawatów, wstążek, plaketek itp.)		
Wdrażanie rodziców do współpracy w wykonywaniu zadań administracyjno- gospodarczych	- pomoc rodziców w rozwijaniu materiałowej bazy szkoły (np. malowanie klas, naprawa sprzętu, zakup pomocy itp.) -pomoc w organizacji wycieczek, impres klasowych itp.	wychowawcy	Cały rok

Kryterium sukcesu: Aktywna współpraca rodziców i uczniów z wychowawcą i przedszkolem

**PROGRAM WYCHOWAWCZY KLAS I-III ZESPOŁU PLACÓWEK
OŚWIATOWYCH IM. UNII EUROPEJSKIEJ W BORONOWIE.**

Dział I. Zdrowie psychiczne i fizyczne uczniów oraz ich bezpieczeństwo.

Cele	Formy realizacji	Odpowiedzialni	Termin
Stwarzanie warunków do kształtowania zachowań sprzyjających zdrowiu i bezpieczeństwu w szkole i poza nią.	-pogadanka „Jak bezpiecznie korzystać z placu zabaw?” -spotkanie z policjantem nt. „Bezpieczna droga do szkoły”, „Zasady ruchu drogowego”, -pogadanka nt „Jak należy zachować się w autobusie?” -realizacja programu profilaktycznego „Szkoła promująca zdrowie” -udział w przedstawieniach teatralnych o tematyce profilaktycznej, -zapoznanie z prawami i obowiązkami ucznia -dożywianie uczniów o złej sytuacji materialnej , -pogadanki i prelekcje -zorganizowanie spotkań uczniów z przedstawicielami Straży Pożarnej oraz przeprowadzenie praktycznych zajęć z zakresu bezpieczeństwa przeciwpożarowego, -udział w próbnej ewakuacji	nauczyciele klas I-III policjant opiekun świetlicy nauczyciele GOPS	wrzesień cały rok wg terminarza cały rok
Wdrażanie do higieny pracy umysłowej.	-regularne wietrzenie pomieszczeń, -stosowanie ćwiczeń śródlekcyjnych -równomierne rozłożenie i zadawanie prac domowych	wychowawcy	na bieżąco
Zapewnienie opieki zdrowotnej.	-realizacja programu „Śnieżnobiały uśmiech” -pogadanka na temat higieny -kontrola czystości za zgodą rodziców -zachęcanie dzieci do większego spożycia owoców i warzyw -wyjazdy na basen	wychowawcy pielęgniarka dyrektor, nauczyciele	raz w roku cały rok
Zapewnienie opieki psychologiczno-pedagogicznej	- spotkania z psychologiem	psycholog	Wg potrzeb

Kryterium sukcesu: Uczeń zna zasady bezpieczeństwa, dba o swoje zdrowie, preferuje zdrowy styl życia.

Dział II. Wychowanie patriotyczne – dziedzictwo kulturowe w regionie.

Cele	Formy realizacji	Odpowiedzialni	Termin
Kształtowanie uczuć patriotycznych, więzi emocjonalnej ze swoim regionem.	-zapoznanie dzieci z przeszłością kraju, miejscami pamięci narodowej poprzez wycieczki, pogadanki, oglądanie zdjęć, pracę z tekstem -udział w realizacji programu „Edukacja regionalna”.	wychowawcy	na bieżąco
Poszanowanie zwyczajów i obrzędów regionalnych.	-udział w konkursach o tradycjach i obrzędach regionalnych -poznanie stroju regionalnego -oglądanie występów zespołu Pieśni i Tańca „Śląsk” -zapraszanie na spotkania z uczniami ludzi zasłużonych dla regionu -udział w festynie środowiskowym -udział w dożynkach	wychowawcy	Na bieżąco Czerwiec sierpień
Kultywowanie tradycji regionalnych	- organizowanie uroczystości z okazji Dnia Babci i Dziadka, -poznanie tradycji poprzez organizowanie Andrzejek, Spotkania z Mikołajem, Spotkania opłatkowego, Balu karnawałowego, powitania wiosny itp. - udział w Świącie regionu, - udział w konkursie recytatorskim „Po naszymu czyli po Śląsku”	wychowawcy	Styczeń Wg harmonogramu Grudzień marzec

Kryterium sukcesu: uczeń wykazuje się elementarną wiedzą na temat kultury narodowej z uwzględnieniem własnego regionu, wzmacnia swoją motywację do kultywowania tradycji rodzinnych, czuje się dumny ze swojej narodowości, szanuje i ceni wartości przynależności regionalnej.

Dział III. Kultura zachowania się w szkole i poza szkołą.

Cele	Formy realizacji	Odpowiedzialni	Termin
Kształtowanie umiejętności współżycia w społeczności klasowej i szkolnej.	-gry i zabawy integrujące -uroczystości klasowe -imprezy rekreacyjno-turystyczne -organizowanie zajęć integracyjnych -wypowiedzi uczniów na temat właściwego zachowania -drama, inscenizacja, scenki rodzajowe	wychowawcy	Wg terminarza uroczystości klasowych Na bieżąco
Kształtowanie	-codzienne wdrażanie do form	wychowawcy	Na bieżąco

postaw etyczno – moralnych.	grzecznościowych -wykonanie prac na rzecz szkoły i środowiska -udział w akcji: Wielka Orkiestra Świątecznej Pomocy	klas	
Kształtowanie u uczniów obowiązkowości i odpowiedzialności.	-troska o sale lekcyjne, poszanowanie własności prywatnej i społecznej -poznanie praw i obowiązków uczniów w ramach pogadank, informacji na gazetkach	wychowawcy	Na bieżąco
Stymulowanie rozwoju uczniów.	-przegląd frekwencji, spotkania z rodzicami -wdrażanie do autokontroli i samooceny uzyskiwanych wyników podczas pracy na lekcji	wychowawcy	Na bieżąco
Wspomaganie procesu dydaktycznego szkoły.	-stosowanie poszukującego toku nauczania -pomoc w odrabianiu pracy domowej dzieciom z trudnościami dydaktycznymi -zorganizowanie w ramach zajęć świetlicowych zabaw i gier utrwalających wiadomości szkolne uczniów -zapewnienie opieki pedagogiczno-psychologicznej	Wychowawcy Wychowawca świetlicy psycholog	Wg potrzeb uczniów
Kształtowanie i rozwijanie zainteresowań uczniów.	-wykorzystanie technologii komputerowej i informatycznej na lekcjach -organizacja wystaw prac uczniów -spotkania z ciekawymi ludźmi - zajęcia dodatkowe	Nauczyciele	Cały rok

Kryterium sukcesu: Uczeń czuje się dobrze w grupie rówieśniczej, współtworzy normy zachowań w grupie i je respektuje. Wykorzystuje wiadomości przedmiotowe do lepszego poznawania siebie i swoich możliwości. Umie korzystać z biblioteki i komputera.

Dział IV. Przygotowanie do uczestnictwa w zjednoczonej Europie.

Cele	Formy realizacji	Odpowiedzialni	Termin
Zapoznanie z kulturą i tradycjami krajów europejskich.	-współpraca z innymi szkołami partnerskimi za granicą -udział w konkursach na temat znajomości państw Unii Europejskiej -wymiana korespondencji -gry dydaktyczne	Nauczyciele języków obcych, wychowawcy	W ciągu roku szkolnego
Kultywowanie tradycji i ceremoniału szkoły.	-udział w obchodach Dnia Patrona szkoły	wychowawcy	maj

Kryterium sukcesu: Uczeń czuje się członkiem wspólnej Europy. Zna nazwy krajów i stolic. Zna ciekawostki o krajach unijnych. Posługuje się językiem angielskim na poziomie podstawowym.

Dział V. Przygotowanie do życia w rodzinie.

Cele	Formy realizacji	Odpowiedzialni	Termin
Poznanie tradycji rodzinnych i ich znaczenia.	-wymiana doświadczeń na temat tradycji (obchodzenie urodzin, ważnych rocznic, świąt itp.) na lekcji podczas omawianej tematyki -oglądanie pamiątek rodzinnych: albumów, wykonanie drzewa genealogicznego, -przeprowadzenie wywiadu z babcią, dziadkiem -przygotowanie uroczystości z okazji dnia Babci i Dziadka	wychowawcy	Cały rok Styczeń przy okazji święta Babci i Dziadka
Umiejętności zapobiegania i rozwiązywania konfliktów rodzinnych	-rozmowa, drama ukazująca sytuacje powstałe w wyniku a) negatywnych zachowań uczniów lub rodzeństwa b) rozbieżności między potrzebami, oczekiwaniami uczniów, a postępowaniem, decyzjami rodziców	Wychowawcy. psycholog	Według potrzeb

Kryterium sukcesu: Uczeń potrafi znaleźć właściwe wyjście z sytuacji konfliktowej. Radzi sobie z negatywnymi emocjami.

Dział VI. Ochrona środowiska naturalnego.

Cele	Formy realizacji	Odpowiedzialni	Termin
Kształtowanie wrażliwości na estetykę otoczenia.	-systematyczne dbanie o kwiaty w klasach -pogadanki nt „Jak prawidłowo opiekować się zwierzętami?” -zbiórka darów dla zwierząt ze schroniska -udział w konkursach ekologicznych -udział w uroczystości pożegnanie zimy, powitanie wiosny -wycieczka do oczyszczalni ścieków -spacery do pobliskiego lasu	wychowawcy	Na bieżąco
Kształtowanie postaw proekologicznych	-udział w akcji „Sprzątanie Świata” zbiórka makulatury -pogadanki nt „Jak prawidłowo opiekować się zwierzętami?” -zbiórka darów dla zwierząt ze schroniska	wychowawcy	Wrzesień 2 razy w roku Na bieżąco zima

Kryterium sukcesu: Uczeń jest wrażliwy na piękno przyrody, umie wykazać się podstawową wiedzą z zakresu ekologii, wskazuje zagrożenia środowiska naturalnego.

Dział VII. Współpraca ze środowiskiem rodzinnym ucznia.

Cele	Formy realizacji	Odpowiedzialni	Termin
Systematyczna współpraca w celu jednolitego frontu oddziaływań wychowawczych.	<ul style="list-style-type: none"> -organizowanie wywiadówek, zebrań , konsultacji -pomoc rodziców przy organizowaniu uroczystości, imprez i wycieczek dla dzieci -zapoznanie rodziców z programem wychowawczym i profilaktycznym szkoły -prowadzenie zajęć otwartych -pedagogizacja rodziców -umożliwienie korzystania rodzicom z zasobów biblioteki szkolnej -umożliwienie rodzicom kontaktu z psychologiem szkolnym -wspólne rozwiązywanie problemów wychowawczych -pełnienie funkcji doradczych 	<p>Wychowawcy</p> <p>Rodzice</p> <p>Wychowawcy</p> <p>Bibliotekarka</p> <p>Psycholog</p> <p>Wychowawcy, psycholog</p>	<p>Wg terminarza spotkań</p> <p>Przy okazji imprez</p> <p>Wrzesień</p> <p>wg terminarza na bieżąco</p>
Wspólne dbanie o stwarzanie optymalnych warunków materialnych do nauki.	<ul style="list-style-type: none"> -pomoc materialna dzieciom z najuboższych rodzin -dożywianie dzieci -zorganizowanie wyprawek szkolnych -zakup przyborów i podręczników -ubezpieczenie dzieci z rodzin najuboższych 	<p>GOPS</p> <p>dyrektor</p>	Cały rok
Objęcie pomocą uczniów z rodzin z problemem alkoholowym.	<ul style="list-style-type: none"> -zajęcia socjoterapeutyczne dla dzieci z zaburzeniami emocjonalnymi -spotkania uczniami potrzebującymi rozmowy indywidualnej -pomoc w odrabianiu lekcji -zajęcia wyrównawcze -zajęcia korekcyjno-kompensacyjne 	<p>Psycholog</p> <p>Wych. świetlicy nauczyciele</p>	Cały rok

Kryterium sukcesu: Rodzice i uczniowie aktywnie współpracują z wychowawcą i szkołą w procesie wychowania, angażują się w życie szkoły.

**PROGRAM WYCHOWAWCZY DLA KLAS IV-VI SZKOŁY PODSTAWOWEJ
ZESPOŁU PLACÓWEK OŚWIATOWYCH IM. UNII EUROPEJSKIEJ W
BORONOWIE**

Dział I. Zdrowie psychiczne i fizyczne uczniów oraz ich bezpieczeństwo.

Cele	Formy realizacji	Odpowiedzialni	Termin
Kształtowanie poczucia własnej wartości i godności.	<ul style="list-style-type: none"> - zapoznanie uczniów z instytucjami działającymi w zakresie bezpieczeństwa jak np. Publiczna Poradnia Psychologiczno Pedagogiczna , Powiatowa Komenda Policji, Gminny Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i inne -zapoznanie z procedurą postępowania w przypadku doświadczenia przemocy -zapoznanie z prawami ucznia, -poszanowanie godności osobistej i ochrona przed wszelkimi formami przemocy fizycznej i psychicznej, ale też i obowiązku przestrzegania zasad kultury współżycia w odniesieniu do kolegów, nauczycieli i innych pracowników szkoły -pogadanki, rozmowy kierowane - zapewnienie opieki psychologiczno-pedagogicznej 	Nauczyciele, psycholog, pedagog, katecheta	Cały rok
Kształtowanie życzliwej atmosfery w relacjach międzyludzkich.	<ul style="list-style-type: none"> -pogadanki, -zabawy grupowe, -wycieczki, -wdrażanie programów rozwijających umiejętności interpersonalne, -obserwacja i diagnoza samopoczucia uczniów w grupie, klasie, szkole -Dlaczego nasza szkoła ma dobry klimat?''-reklama zachęcająca do bycia uczniem/ uczennicą ZPO w Boronowie 	Wszyscy nauczyciele	Cały rok Marzec 2016
Rozbudzanie zainteresowania ucznia ochroną zdrowia fizycznego, psychicznego oraz nabywanie podstawowych umiejętności z	<ul style="list-style-type: none"> - realizacja programu profilaktyki -realizacja programu „Szkoła promująca zdrowie” -prelekcje, wykorzystanie artykułów prasowych i filmów -konkursy -organizowanie dożywiania 	Wychowawcy, nauczyciele wf, pielęgniarka, stomatolog, lekarz, opiekun PCK, opiekunowie kół zainteresowań	Cały rok

zakresu higieny osobistej . Uczenie organizacji czasu wolnego zgodnie z zasadami zdrowia.	-zajęcia pozalekcyjne		
Kształtowanie umiejętności przeżywania sukcesów i porażek przez ucznia.	-rozmowy indywidualne	nauczyciele	Wg potrzeb
Wdrażanie do bezpieczeństwa podczas zajęć szkolnych i poza nimi.	- realizacja programu profilaktyki -realizacja programu „Moja karta rowerowa” -pogadanka z uczniami nt. „Bezpieczeństwo w mojej szkole. Jakie zagrożenia mogą nasz czekać na zajęciach w-f” -Bądź bezpieczny w sieci” – stworzenie wspólnie z uczniami wytycznych/regulaminu/podpowiedzi jak bezpiecznie korzystać z Internetu. -zapoznanie uczniów z regulaminem BHP i droga ewakuacyjna	Policjant, straż pożarna, dyrektor, nauczyciele w-f, wychowawcy	Cały rok październik2015 luty2016

Kryteria sukcesu: Uczeń zna i potrafi wykorzystać informacje dotyczące instytucji pomocowych działających w zakresie bezpieczeństwa, zna warunki bezpiecznego pobytu w szkole, zna regulamin „skrzynki na problemy”, wie jak chronić się przed przemocą , zna procedurę postępowania w przypadku doświadczenia przemocy. Uczeń na swoje wartości, dba o zdrowie swoje i innych, przestrzega zasad bezpieczeństwa, buduje prawidłowe relacje w grupie.

Dział II. Wychowanie patriotyczne – dziedzictwo kulturowe w regionie.

Cele	Formy realizacji	Odpowiedzialni	Termin
Wpajanie szacunku do tradycji i historii oraz symboli narodowych, religijnych i regionalnych.	-uroczyste obchodzenie świąt i rocznic narodowych -wycieczki po Polsce -wyjazdy do muzeum, teatru	Dyrektor, wychowawcy, katecheci	Cały rok
Kształtowanie postaw obywatelskich i tożsamości narodowej.	-odkrywanie zabytków, -poznawanie historii, kultury ojczyzny -ukazywanie sylwetek wielkich Polaków z podkreśleniem prezentowanych przez nich wartości -konkursy literackie	Nauczyciele j. polskiego, historii, nauczyciele przedmiotów	Cały rok
Powiązanie tradycji narodowych z tradycjami	-przedstawiane treści na odpowiednich przedmiotach	Nauczyciele j. polskiego, historii,	Cały rok

rodzinnymi, motywowanie do poznania dziejów przodków.		nauczyciele przedmiotów	
Budzenie patriotyzmu lokalnego, ukazywanie walorów naszego regionu.	-spotkania z przedstawicielami samorządu terytorialnego -uroczystości gminne	Nauczyciele j. polskiego, historii, nauczyciele przedmiotów	Cały rok

Kryterium sukcesu: Uczeń rozumie znaczenie słowa patriotyzm w odniesieniu do ojczyzny i regionu, ceni narodowe dziedzictwo.

Dział III. Kultura zachowania się w szkole i poza szkołą.

Cele	Formy realizacji	Odpowiedzialni	Termin
Stwarzanie warunków do realizacji postaw zgodnych z przekonaniami religijnymi z zachowaniem tolerancji wobec innych przekonań, wdrażanie postaw ekumenicznych, budzenie szacunku do wartości duchowych.	-pogadanki, rozmowy -wykorzystanie mass mediów -udział w rekolekcjach szkolnych, Eucharystii, wycieczkach, gazetka religijna	Dyrektor, katecheci, wychowawcy	Cały rok
Kształtowanie postaw humanitarnych, tolerancyjnych, altruistycznych, budzenie empatii i szacunku wobec drugiego człowieka.	-pomoc koleżeńska -podejmowanie akcji charytatywnych	Wszyscy nauczyciele	Cały rok
Wychowanie do pracy nad sobą, krytycznej samooceny i pracy nad przemianą charakteru, wdrażanie postaw asertywnych.	-realizowanie programu profilaktyki -ocena z zachowania -rozmowy indywidualne, pogadanki -opracowanie zbioru zasad i reguł, dotyczących zachowań w środowisku szkolnym oraz konsekwencji ich nieprzestrzegania- praca na lekcjach wychowawczych	Wszyscy nauczyciele Wychowawcy	Cały rok Październik/listopad 2015
Kształtowanie pozytywnego stosunku do nauki, pracy, wyrabianie	-wypełnianie obowiązku szkolnego -wykonywanie prac społecznie użytecznych na rzecz szkoły i	Wszyscy nauczyciele	Cały rok

obowiązkowości, odpowiedzialności i uczciwości w spełnianiu zadań szkolnych	środowiska -troska o sale lekcyjne -poszanowanie mienia własnego, cudzego i społecznego		
---	---	--	--

Kryterium sukcesu: Uczeń postępuje zgodnie z przyjętym systemem wartości, potrafi odróżnić dobro od zła, jest odpowiedzialny, obowiązkowy, szanuje drugiego człowieka.

Dział IV. Przygotowanie do uczestnictwa w zjednoczonej Europie.

Cele	Formy realizacji	Odpowiedzialni	Termin
Zapoznanie z kulturą i tradycjami krajów europejskich	-obchodzenie święta Patrona Szkoły	Dyrektor, wychowawcy	maj
Kształtowanie poczucia przynależności do społeczności europejskiej.	-lekcje języka obcego -współpraca z innymi szkołami -gazetki szkolne i klasowe -korespondencja z rówieśnikami z innych krajów - udział w konkursach	Nauczyciele języków obcych, wychowawcy, dyrektor	Cały rok

Kryterium sukcesu: Uczeń interesuje się kulturą europejską, cechuje go ciekawość, otwartość i tolerancja wobec innych kultur.

Dział V. Przygotowanie do życia w rodzinie.

Cele	Formy realizacji	Odpowiedzialni	Termin
Wdrażanie do aktywnego uczestnictwa w życiu rodzinnym, wzmocnienie prawidłowych relacji dziecka w rodzinie.	-pogadanki, prelekcje, rozmowy	Wychowawcy, katecheci, nauczyciel WDR	Cały rok
Wspieranie prawidłowego rozwoju emocjonalnego, psychicznego i fizycznego.	-pogadanki, prelekcje, rozmowy -odgrywanie ról rodzicielskich -spotkania z pielęgniarką -spotkania z psychologiem	Psycholog, pielęgniarka, wychowawcy	Cały rok
Ukazywanie wartości rodziny w życiu osobistym człowieka.	-rozmowy na temat wsparcia ze strony rodziny w trudnych sytuacjach	Wychowawcy	Cały rok
Wyrabianie odpowiedzialności za wykonywanie powierzonych obowiązków (rola matki, ojca, dziecka)	-obowiązki dyżurnego i inne zlecone przez wychowawcę bądź innego nauczyciela	Wychowawcy, nauczyciele	Cały rok
Zapoznanie	-pogadanki	wychowawcy	Cały rok

uczniów z wielością zawodów istniejących na rynku pracy	-wykorzystanie informacji dostarczanych przez mass media -prezentacje własnych zainteresowań -wycieczki		
Kształtowanie pozytywnego stosunku do pracy , ukazywanie pracy jako wartości pozytywnie kształtującej osobowość człowieka.	-czytanie utworów literackich, historycznych i współczesnych	Nauczyciele j. polskiego	Cały rok

Kryterium sukcesu: Uczeń wie na czym polega szczęście rodzinne i budowanie więzi międzyludzkich, potrafi określić swoją rolę w rodzinie. Zna poszczególne zawody i wie, że praca wykonywana zgodnie z zainteresowaniem daje zadowolenie i odczucie przydatności społecznej.

Dział VI. Ochrona środowiska naturalnego.

Cele	Formy realizacji	Odpowiedzialni	Termin
Wdrażanie do współodpowiedzialności za stan środowiska naturalnego, budzenie szacunku do wszystkich form życia.	-pogadanki -udział w akcjach organizowanych na rzecz środowiska	Wychowawcy, nauczyciel przyrody	Cały rok
Uwrażliwianie na stan czystości w otoczeniu.	-konkursy -debaty klasowe	nauczyciel przyrody	Cały rok
Wykorzystanie wiedzy ekologicznej w praktyce.	-obchodzenie uroczystości „Święto Ziemi” -udział w akcji Sprzątnięcie Świata -udział w konkursach	Nauczyciel przyrody	Cały rok

Kryterium sukcesu: Uczeń dba o środowisko naturalne, zna zagrożenia dla środowiska naturalnego, rozumie związek między własnym stanem zdrowia a stanem środowiska naturalnego.

Dział VII. Współpraca ze środowiskiem rodzinnym ucznia.

Cele	Formy realizacji	Odpowiedzialni	Termin
Wymiana informacji o postępach w nauce i zachowaniu uczniów, wspólne rozwiązywanie konfliktów.	-rozmowy indywidualne -wywiady -zebrania dyrekcji z rodzicami -dni otwarte -konsultacje -wykaz ocen semestralnych	Wychowawcy dyrektor	Wg harmonogramu i w zależności od potrzeb

Poznanawanie sytuacji rodzinnej ucznia i organizowanie pomocy dla uczniów będących w trudnej sytuacji materialnej.	-wywiad -obserwacje -przeprowadzenie ankiet -organizowanie dożywiania dla dzieci	Wychowawcy, psycholog, dyrektor, GOPS	Cały rok
Wdrażanie uczniów i rodziców w proces demokratyzacji szkoły, rozwój samorządności poprzez organizację struktur wewnętrznych szkoły	-udział rodziców w tworzeniu programu wychowawczego i profilaktycznego szkoły -zebrania z rodzicami	wychowawcy	wrzesień
Popularyzacja wśród rodziców wiedzy z zakresu psychologii i pedagogiki.	-referaty -literatura zgromadzona w bibliotece -organizowanie spotkań z psychologiem, pedagogiem -pedagogizacja rodziców	Pedagog, psycholog, wychowawcy	Cały rok
Udzielanie pomocy w rozwijaniu konkretnych zainteresowań uczniów.	-Zajęcia pozalekcyjne	Nauczyciele poszczególnych przedmiotów	Cały rok
Wdrażanie rodziców do podejmowania działań kształtujących obrzędowość i tradycje w życiu szkolnym	-angażowanie rodziców w przygotowanie uroczystości szkolnych, festynu -współpraca z rodzicami z trójek klasowych -pomoc rodziców w wykonywaniu symboli (np. krawatów, wstążek, plaketek itp.)	wychowawcy	Cały rok
Wdrażanie rodziców do współpracy w wykonywaniu zadań administracyjno-gospodarczych	- pomoc rodziców w rozwijaniu materiałowej bazy szkoły (np. malowanie klas, naprawa sprzętu, zakup pomocy itp.) -pomoc w organizacji wycieczek, imprez klasowych itp.	wychowawcy	Cały rok

Kryterium sukcesu: Uczeń postrzega rodzica i nauczyciela jako osoby współpracujące ze sobą, dostrzega ich troskę i zaangażowanie w jego wychowanie, uczy się od nich komunikacji międzyludzkiej oraz ma poczucie bezpieczeństwa.

**PROGRAM WYCHOWAWCZY DLA KLAS I-III GIMNAZJUM
ZESPOŁU PLACÓWEK OŚWIATOWYCH IM. UNII EUROPEJSKIEJ
W BORONOWIE**

Dział I. Zdrowie psychiczne i fizyczne uczniów oraz ich bezpieczeństwo.

Cele	Formy realizacji	Odpowiedzialni	Termin
Kształtowanie poczucia własnej wartości i godności.	<ul style="list-style-type: none"> -zapoznanie uczniów z instytucjami pomocowymi działającymi w zakresie bezpieczeństwa jak np. Publiczna Poradnia Psychologiczno Pedagogiczna , Powiatowa Komenda Policji, Gminny Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i inne -zapoznanie z procedurą postępowania w przypadku doświadczenia przemocy -zapoznanie z prawami ucznia, -poszanowanie godności osobistej i ochrona przed wszelkimi formami przemocy fizycznej i psychicznej, ale też i obowiązku przestrzegania zasad kultury współżycia w odniesieniu do kolegów, nauczycieli i innych pracowników szkoły -pogadanki, rozmowy kierowane - zapewnienie opieki psychologiczno-pedagogicznej 	Nauczyciele, wychowawcy, dyrektor, psycholog,	Cały rok
Kształtowanie życzliwej atmosfery w relacjach międzyludzkich.	<ul style="list-style-type: none"> -pogadanki, -zabawy grupowe, -wycieczki, -wdrażanie programów rozwijających umiejętności interpersonalne, -obserwacja i diagnoza samopoczucia uczniów w grupie, klasie, szkole -wspólne przygotowanie przez uczniów i nauczycieli przykładowych programów rówieśniczych, np. pomoc koleżeńska w nauce, rówieśniczy doradcy, czy rówieśniczy mediatorzy itp. -Dlaczego nasza szkoła ma dobry klimat?''-reklama zachęcająca do bycia uczniem/ uczennicą ZPO w Boronowie 	Wychowawcy, nauczyciele	<p>Cały rok</p> <p>Grudzień 2015</p> <p>Marzec 2016</p>

Uczenie właściwej organizacji czasu wolnego zgodnie z zasadami zdrowia.	-zajęcia sportowe -rajdy -wycieczki	Wychowawcy, nauczyciele wf	Cały rok
Rozbudzanie zainteresowania ucznia ochroną zdrowia fizycznego, psychicznego oraz nabywanie podstawowych umiejętności z zakresu higieny osobistej .	- realizacja programu profilaktyki -realizacja programu „Szkoła promująca zdrowie” -prelekcje, wykorzystanie artykułów prasowych i filmów -konkursy -organizowanie dożywiania -zajęcia pozalekcyjne	Wychowawcy, pielęgniarka, stomatolog, lekarz, opiekun PCK, opiekunowie kół zainteresowań	Cały rok
Kształtowanie umiejętności przeżywania sukcesów i porażek przez ucznia.	-rozmowy indywidualne -program dla klas sportowych	nauczyciele	Wg potrzeb
Wdrażanie do bezpieczeństwa podczas zajęć szkolnych i poza nimi.	- realizacja programu profilaktyki -Mój wolny czas w cyberprzestrzeni.”- konkurs literacki -„Uzależnienia wśród dzieci i młodzieży.”- konkurs: sporządzenie plakatu o negatywnych skutkach uzależnień ze szczególnym uwzględnieniem dopalaczy. -„Bądź bezpieczny w sieci” – stworzenie wspólnie z uczniami wytycznych/regulaminu/podpowiedzi jak bezpiecznie korzystać z Internetu. -realizacja programu „Moja karta rowerowa” -zapoznanie uczniów z regulaminem BHP i droga ewakuacyjna	Policjant, straż pożarna, dyrektor	Cały rok grudzień 2015 luty/marzec 2016 luty 2016

Kryteria sukcesu: Uczeń zna i potrafi wykorzystać informacje dotyczące instytucji pomocowych działających w zakresie bezpieczeństwa, zna warunki bezpiecznego pobytu w szkole, zna regulamin „skrzynki na problemy”, wie jak chronić się przed przemocą, zna procedurę postępowania w przypadku doświadczenia przemocy, uczeń potrafi udzielić pierwszej pomocy w nagłych wypadkach, potrafi właściwie zachować się w każdej sytuacji w czasie pobytu w szkole czuje się bezpiecznie, potrafi radzić sobie w trudnych sytuacjach.

Dział II. Wychowanie patriotyczne – dziedzictwo kulturowe w regionie.

Cele	Formy realizacji	Odpowiedzialni	Termin
Wpajanie szacunku do tradycji i historii oraz symboli narodowych, religijnych i regionalnych.	-uroczyste obchodzenie świąt narodowych i regionalnych -wycieczki do miejsc pamięci narodowej -wyjazdy do muzeum, teatru	Dyrektor, wychowawcy, katecheci	Cały rok
Kształtowanie postaw obywatelskich i tożsamości narodowej.	-odkrywanie zabytków, -poznawanie historii, kultury ojczystej -ukazywanie sylwetek wielkich Polaków z podkreśleniem prezentowanych przez nich wartości -konkursy literackie	Nauczyciele j. polskiego, historii, nauczyciele przedmiotów	Cały rok
Powiązanie tradycji narodowych z tradycjami rodzinnymi, motywowanie do poznania dziejów przodków.	-przedstawianie odpowiednich treści na wskazanych przedmiotach	Nauczyciele j. polskiego, historii, nauczyciele przedmiotów	Cały rok
Budzenie patriotyzmu lokalnego, ukazywanie walorów naszego regionu.	-organizowanie spotkań, przeprowadzanie wywiadów z twórcami kultury, regionalistami, pracownikami samorządowymi -tworzenie i oglądanie albumów tematycznych -prowadzenie zajęć w terenie, obserwacje terenu, proste prace badawcze	Nauczyciele j. polskiego, historii, nauczyciele przedmiotów	Cały rok

Kryterium sukcesu: Uczeń ceni dziedzictwo naszych przodków, szanuje rodzinną tradycję

Dział III. Kultura zachowania się w szkole i poza szkołą.

Cele	Formy realizacji	Odpowiedzialni	Termin
Stwarzanie warunków do realizacji postaw zgodnych z przekonaniami religijnymi z zachowaniem tolerancji wobec innych przekonań, wdrażanie postaw ekumenicznych, budzenie szacunku do wartości duchowych.	-pogadanki, rozmowy, dyskusja -wykorzystanie mass mediów -udział w rekolekcjach szkolnych, Eucharystii, wycieczkach, gazetka religijna	Dyrektor, katecheci, wychowawcy	Cały rok

Kształtowanie postaw humanitarnych, tolerancyjnych, altruistycznych, budzenie empatii i szacunku dla drugiego człowieka.	-pomoc koleżeńska -podejmowanie akcji charytatywnych	Wszyscy nauczyciele	Cały rok
Wychowanie do pracy nad sobą, krytycznej samooceny i pracy nad przemianą charakteru, wdrażanie postaw asertywnych.	-realizowanie programu profilaktyki -ocena z zachowania -rozmowy indywidualne, pogadanki -opracowanie zbioru zasad i reguł, dotyczących zachowań w środowisku szkolnym oraz konsekwencji ich nieprzestrzegania- praca na lekcjach wychowawczych	Wszyscy nauczyciele Wychowawcy	Cały rok Październik/listopad 2015
Kształtowanie pozytywnego stosunku do nauki, pracy, wyrabianie obowiązkowości, odpowiedzialności i uczciwości w spełnianiu zadań szkolnych	-wypełnianie obowiązku szkolnego -wykonywanie prac społecznie użytecznych na rzecz szkoły i środowiska -troska o sale lekcyjne -poszanowanie mienia własnego, cudzego i społecznego	Wszyscy nauczyciele	Cały rok

Kryterium sukcesu: Uczeń potrafi dokonać wyboru wartości i tworzyć ich hierarchię , potrafi rozstrzygać wątpliwości i problemy moralne zgodnie z przyjętą hierarchią wartości i dobrem wspólnym.

Dział IV. Przygotowanie do uczestnictwa w zjednoczonej Europie.

Cele	Formy realizacji	Odpowiedzialni	Termin
Określenie miejsca Polski i Polaków w Zjednoczonej Europie.	- obchody Dnia Europy i Dnia Unii Europejskiej	Nauczyciele języków obcych	Cały rok
Kształtowanie postawy otwartości i dialogu wznoszącej się ponad uprzedzenia i stereotypy myślowe.	-korespondencja z rówieśnikami z innych krajów -lekcje języka obcego -współpraca z innymi szkołami -gazetki szkolne i klasowe - udział w konkursach	Nauczyciele języków obcych	Cały rok

Kryterium sukcesu: Uczeń jest świadomy, że „jest Polakiem, więc jest Europejczykiem” interesuje się kulturą europejską, cechuje go ciekawość i tolerancja wobec innych kultur.

Dział V. Przygotowanie do życia w rodzinie.

Cele	Formy realizacji	Odpowiedzialni	Termin
Rozwiązywanie problemów i pokonywanie trudności okresu dorastania.	-realizacja modułu WOS – wychowanie do życia w Rodzinie	Nauczyciel WOS	
Ukazywanie wartości rodziny w życiu osobistym.	-organizacja obchodów świąt rodzinnych -realizacja zadań we współpracy z rodzicami -festyny rodzinne	wychowawcy	
Wspieranie prawidłowego rozwoju emocjonalnego, psychicznego i fizycznego.	pogadanki, prelekcje, rozmowy -odgrywanie ról rodzicielskich -spotkania z pielęgniarką -spotkania z psychologiem	Psycholog, pielęgniarka, wychowawcy	Cały rok
Wstępne przygotowanie uczniów do aktywności zawodowej i odnalezienia się na rynku pracy. Zapoznanie z wymogami procedury ubiegania się o pracę	-prezentacja własnych zainteresowań i osiągnięć -wycieczki do różnego typu szkół średnich -udział w targach edukacyjnych -spotkania z pracownikami różnych instytucji	Wychowawcy, nauczyciel WOS	

Kryterium sukcesu: Uczeń wie na czym polega szczęście rodzinne i budowanie więzi międzyludzkich, potrafi określić swoją rolę w rodzinie. Uczeń jest przygotowany do trafnych wyborów edukacyjno-zawodowych.

Dział VI. Ochrona środowiska naturalnego.

Cele	Formy realizacji	Odpowiedzialni	Termin
Poznanie zagrożeń dla środowiska przyrodniczego w najbliższej okolicy, w kraju i na świecie.	– edukacja ekologiczna -pogadanki, debaty klasowe	Wychowawcy, nauczyciel biologii i geografii	Cały rok
Podejmowanie działań zmierzających do ochrony środowiska, wdrażanie do współodpowiedzialności za stan środowiska.	-udział w akcjach lokalnych i ogólnopolskich na rzecz ochrony środowiska -organizowanie konkursów	nauczyciel biologii i geografii	Cały rok
Poznanie	– edukacja ekologiczna	Nauczyciel	Cały rok

współzależności między różnymi składnikami środowiska.	-pogadanki, debaty klasowe	biologii	
Kształtowanie umiejętności przestrzegania zasad ładu i porządku w miejscach publicznych.	– edukacja ekologiczna -pogadanki, debaty klasowe -udział w akcjach lokalnych i ogólnopolskich na rzecz ochrony środowiska	Wychowawcy, nauczyciel biologii	Cały rok

Kryterium sukcesu: Uczeń dba o środowisko naturalne, rozumie związek między własnym stanem zdrowia a stanem środowiska naturalnego.

Dział VII. Współpraca ze środowiskiem rodzinnym ucznia.

Cele	Formy realizacji	Odpowiedzialni	Termin
Wspieranie kadry pedagogicznej w realizacji programu nauczania, wychowania opieki.	-Zebrania ogólne z dyrekcją gimnazjum -Rada Rodziców -Trójki Klasowe -pomoc przy organizacji wycieczek klasowych -włączenie rodziców w organizowanie imprez klasowych	Dyrektor, wychowawcy	Cały rok
Wspólne rozwiązywanie problemów.	-comiesięczne konsultacje -spotkania indywidualne -spotkania z psychologiem	Wychowawcy, nauczyciele poszczególnych przedmiotów	
Wymiana informacji o postępach w nauce i zachowaniu uczniów, wspólne rozwiązywanie konfliktów.	-rozmowy indywidualne -wywiady -zebrania dyrekcji z rodzicami -dni otwarte -konsultacje -wykaz ocen semestralnych	Wychowawcy dyrektor	Wg harmonogramu i w zależności od potrzeb
Poznanie sytuacji rodzinnej ucznia i organizowanie pomocy dla uczniów będących w trudnej sytuacji materialnej.	-wywiad -obserwacje -przeprowadzenie ankiet -organizowanie dożywiania dla dzieci	Wychowawcy, psycholog, dyrektor, GOPS	Cały rok
Współdziałanie w zakresie przestrzegania przez dziecko społecznych norm zachowania się i kultury osobistej.	-wywiady -zajęcia otwarte -konsultacje -pedagogizacja rodziców	wychowawcy	Cały rok
Wdrażanie uczniów i rodziców w proces demokratyzacji	-udział rodziców w tworzeniu programu wychowawczego i profilaktycznego szkoły	wychowawcy	wrzesień

szkoły, rozwój samorządności poprzez organizację struktur wewnętrznych szkoły	-zebrania z rodzicami		
Popularyzacja wśród rodziców wiedzy z zakresu psychologii i pedagogiki.	-referaty -literatura zgromadzona w bibliotece -organizowanie spotkań z psychologiem, pedagogiem -pedagogizacja rodziców	Pedagog, psycholog, wychowawcy	Cały rok
Udzielanie pomocy w rozwijaniu konkretnych zainteresowań uczniów.	-Zajęcia pozalekcyjne	Nauczyciele poszczególnych przedmiotów	Cały rok
Wdrażanie rodziców do podejmowania działań kształtujących obrzędowość i tradycje w życiu szkolnym	-angażowanie rodziców w przygotowanie uroczystości szkolnych, festynu -współpraca z rodzicami z trójek klasowych -pomoc rodziców w wykonywaniu symboli (np. krawatów, wstążek, plaketek itp.)	wychowawcy	Cały rok
Wdrażanie rodziców do współpracy w wykonywaniu zadań administracyjno-gospodarczych	- pomoc rodziców w rozwijaniu materiałowej bazy szkoły (np. malowanie klas, naprawa sprzętu, zakup pomocy itp.) -pomoc w organizacji wycieczek, imprez klasowych itp.	wychowawcy	Cały rok

Kryterium sukcesu: Rodzice czują się współgospodarzami szkoły i kreują jej pozytywny wizerunek w środowisku lokalnym. Ankiety dla rodziców przeprowadzane anonimowo ukazują akceptację środowiska nauczycielskiego.

Zasady współpracy wychowawczej ze środowiskiem lokalnym

1. Ustalanie potrzeb i priorytetów szkoły oraz możliwości ich zaspokojenia przez organ prowadzący.
2. Uzgadnianie programu poprawy efektywności wychowania.
3. Współdziałanie z Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej oraz Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej w zakresie niesienia pomocy materialnej uczniom z rodzin ubogich i patologicznych.
4. Współpraca z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie (opieka nad rodzinami zastępczymi, wspólne działania wspomagające rodziny ubogie i niewydolne wychowawczo).
5. Współdziałanie w zakresie edukacji obywatelskiej uczniów oraz popularyzacji wartości demokratycznych i samorządowych.
6. Organizowanie różnych form bezpośrednich kontaktów szkoły z organami władzy samorządowej (m.in. z samorządami mieszkańców).

Zasady ewaluacji

Ewaluacja programu dokonywana będzie na zakończenie każdego roku szkolnego. Roczna ewaluacja pozwala na określenie mocnych i słabych stron podjętych oddziaływań wychowawczych.

Narzędzia monitorujące: obserwacja zachowań uczniów, aktywności, dyskusje z uczniami i z rodzicami, analiza wytworów uczniów, dokumentów szkolnych, wywiady z nauczycielami i innymi pracownikami szkoły.

Narzędzia ewaluacyjne: informacje udzielane przez nauczycieli, uczniów i rodziców, sprawozdania wychowawców z realizacji planów wychowawczych, informacje zebrane podczas spotkań z rodzicami, informacje dotyczące współpracy z instytucjami wspomagającymi, sprawozdania opiekunów zajęć pozalekcyjnych i przewodniczących zespołów samokształceniowych, ankiety dla uczniów, ankiety dla rodziców, wywiad (dyrektor szkoły, rada rodziców) obserwacja i ocena zachowań.

Analiza dotychczasowych działań wychowawczych szkoły

Sukcesy wychowawcze	Porażki wychowawcze
Skuteczne metody wychowawcze	Nieskuteczne metody wychowawcze

Podstawy prawne

We wszystkich działaniach kierujemy się cenionymi przez Nas wartościami oraz poszanowaniem praw i godności człowieka, zgodnie z następującymi aktami prawnymi:

- Konwencja o prawach dziecka
- Konwencja o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności.
- Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej
- Ustawa o systemie oświaty z dnia 7 września 1991 r. z późniejszymi zmianami (tekst jednolity Dz.U. z 2004 r., Nr 256 poz. 2572; obowiązuje od 17 grudnia 2004 r.).
- Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi z dnia 26 października 1982 r. (tekst jednolity - Dz. U. z 2002r. Nr 147, poz.1231; Dz. U. z 2007r. Nr 70, poz. 473).
- Ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii z dnia 29 lipca 2005 r. (Dz.U. z 2005r. Nr 179, poz.1485 z późniejszymi zmianami: Dz. U. z 2006r. Nr 7 poz. 47 i 48; Dz. U. z 2006r Nr 66 poz.469; Nr 120 poz. 826).
- Ustawa o postępowaniu w sprawach nieletnich z dnia 26 października 1982 r. (tekst jednolity: Dz. U. z 2002 r. Nr 11, poz. 109 z późniejszymi zmianami)
- Ustawie o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych z dnia 9 listopada 1995 r. (tekst jednolity: Dz. U. Nr 10. z 1996 r., poz. 55 z późniejszymi zmianami: 1997r. Nr 88, poz. 554 i Nr 121, poz. 770; 1999 r. Nr 96, poz.1107; 2003 r. Nr 229, poz. 2274).
- Ustawa o zmianie ustawy o ochronie zdrowia psychicznego z dnia 23 lipca 2008r. (Dz. U. Z 2008r. Nr 180 poz. 1108). Ustawie o ochronie zdrowia psychicznego z dnia 19 sierpnia 1994r. (Dz. U. Nr 111, poz. 535; z późniejszymi zmianami - Dz. U. Nr 113, poz. 731 z 1997 r.,Dz. U. Nr 141, poz. 1183 z 2005 r.).

- Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie z dnia 29 lipca 2005 r. (Dz. U. Nr 180, poz.1493).
- Rozporządzenie MENiS z dnia 11 grudnia 2002r. w sprawie szczegółowych zasad działania publicznych poradni psychologiczno-pedagogicznych i innych publicznych poradni specjalistycznych (Dz. U. z 2003 r. Nr 5, poz. 46).
- Rozporządzenie MENiS z dnia 7 stycznia 2003 r. w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (Dz. U. z 2003 r., Nr 11, poz. 114).
- Rozporządzenie MENiS z dnia 31 stycznia 2003 r. w sprawie szczegółowych form działalności wychowawczej i zapobiegawczej wśród dzieci i młodzieży zagrożonej uzależnieniem (Dz. U. Nr 26. z 2003 r., poz. 226).
- Rozporządzenie MENiS z dnia 26 lipca 2004 r. w sprawie szczegółowych zasad kierowania,przyjmowania, przenoszenia, zwalniania i pobytu nieletniego w młodzieżowych ośrodkach wychowawczych oraz młodzieżowych ośrodkach socjoterapii (Dz. U. Nr 178 z 2004 r., poz.1833).
- Rozporządzenie MEN z dnia 17 listopada2010 w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzież niepełnosprawnych oraz niedostosowanych społecznie w przedszkolach, szkołach i oddziałach ogólnodostępnych lub integracyjnych.
- Rozporządzenie MEN z dnia 10 stycznia 2008r. w sprawie rodzajów innych form wychowania przedszkolnego, warunków tworzenia i organizowania tych form oraz sposobu ich działania (Dz. U. z 2008 r. Nr 7, poz. 38).
- Rozporządzenie MEN z dnia 23 grudnia 2008r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół (Dz. U. z 2009r. Nr 4, poz. 17)
- Rozporządzenie Ministra Edukacji z dnia 18 sierpnia 2015 r.w sprawie zakresu i form prowadzenia w szkołach i placówkach systemu oświaty działalności wychowawczej, edukacyjnej, informacyjnej i profilaktycznej w celu przeciwdziałania narkomanii
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 10 czerwca 2015 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie szczegółowych warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy oraz przeprowadzania sprawdzianów i egzaminów w szkołach publicznych